

Licht-donker contrast

De kinderen leren over de expressiemogelijkheden van een sterke licht-donker werking; clair-obscur

Dodendans, 10-11 jaar

onderwerp

dodendans

techniek

waskrijt/collage

formaat

25 x 32 cm

of 32 x 50 cm

Toelichting

Het onderwerp dodendans (danse-macabre) biedt een fijne mogelijkheid om de expressieve werking van het licht te onderzoeken. Door het speciale effect van de rij silhouetachtige figuren tegen een lichte achtergrond, ontstaat er een zekere spanning, een dramatiek in de afbeelding. Hierover gaat deze opdracht. Hoe kun je naast andere aspecten als vorm, kleur en ruimte d.m.v. licht en schaduw een tekening extra spannend maken? Het verhaal van de dood, die in de vorm van een muzikant of skelet mensen van alle rangen en standen naar het graf brengt, heeft – naast de bekende muzikale – prachtige beeldende mogelijkheden. Het gegeven stamt uit de middeleeuwen; mocht dit de jongsten van deze leeftijdsgroep minder aanspreken dan kan het verhaal eenvoudig aangepast worden. Zoals een verhaal waarbij op bepaalde dagen in het jaar, 's nachts om 12 uur de doden opstaan uit hun graven om samen met de dood te gaan dansen in het maanlicht. Het mysterieuze en/of het fascinerende van de afbeelding wordt in deze les, zowel bij de dodendans als de brand, vooral bereikt door de speciale toepassing van het licht. De techniek is waskrijt of oliepastel, omdat daarmee zowel teken- als schilderachtig gewerkt kan worden. Een zekere kleurbeperking is aan te raden bij deze niet gemakkelijke maar wel erg dankbare opdracht.

Begeleiding

Tegen een geheimzinnig oplichtende horizon steekt een rij figuren als silhouetten af. Het is een bizarre rij; voorop loopt een muzikant en steeds tussen twee figuren danst een skelet. Iedereen houdt elkaar bij de hand en dat maakt het geheel nog vreemder, want we zien: de keizer en de boer, de paus en de smid, de soldaat en de dominee, de wasvrouw en de edelman. Deze vreemde, dansende rij, met al zijn attributen zien we in tegenlicht. De schaduw valt dus naar voren, richting beschouwer. Het is goed om van te voren enkele schetsen te maken van een geraamte, enkele figuren te bespreken en te beschrijven, zodat deze ook herkenbaar getekend kunnen worden (kleding, werktuigen e.d.). Een skelet kan ook met wit krijt op een uit zwart papier geknipte figuur getekend worden. Eventueel kunnen alle figuren apart uit zwart papier gemaakt worden. De les begint in ieder geval met het maken van de achtergrond. De lucht kan als een soort late avondlucht weergegeven worden met veel rood, oranje, geel en wit; de grond met enkele donkere kleuren. Alle kleuren moeten goed doorgemengd worden. Ook is het mogelijk om vrijwel uitsluitend met zwart en wit te werken, met daarbij bijv. slechts één donkere kleur (zie illustratie). Bij de evaluatie bekijken we of er inderdaad iets dramatisch in de tekening is gekomen en hoe dat komt.

onderwerp

uitslaande brand

techniek

oliepastel

formaat

25 x 32 cm

Andere opdracht

's Nachts breekt er plotseling brand uit. Een leegstaand pand of een pakhuis gaat in vlammen op. We horen geroep, geknetter, geloei van sirenes; iedereen is wakker. Het

vuur is razend snel. De vlammen slaan uit de ramen en even later ook al door het dak naar buiten. Een triest maar tevens spectaculair onderwerp. Op de voorgrond tekenen we de brandweerauto, met ladders en slangen, daarachter de brandende gebouwen. De mensen steken donker af tegen het oplichtende vuur. De vlammenzee varieert van rood tot oranje en van geel tot wit. Het contrast met de nachtelijke omgeving is groot. Dit effect, dat we uit de schilderkunst kennen als *clair-obscur*, komt in les 4 nogmaals aan de orde bij de kunstbeschuwing.

Brand in de straat, 12 jaar